

רש"י

ותקח שרי – לקחתה בדברים אשריך שזכית לידבק בגוף קדוש כזה:

9. רש"י בראשית פרק טז פסוק א

שפחה מלרית – צת פרעה היתה, כשראה נסים שנעשה לשרה אחר מוטב שתהא צתי שפחה צנית זה ולא גזירה צנית אחר:

10. מלכים א פרק יז

(יז) ויהי אזור הדברים האלה וזלה בן-האשה בעלת הבית ויהי זוליו וזוק מאד עד אשר לא-זוהרה-בו נשמה:
(יז) ותאמר אל-אליהו מה-כלי וקרף איש האלקים באת אלי להזכיר את-עוני ולהביט את-בני:

11. מצודת דוד מלכים א פרק יז

(יח) מה לי ולך – ר"ל מה האיבה והשנאה אשר בינינו מה עשית לי ומה עשית ליך ומדוע באת אלי להזכיר את עוני כי עד לא באת הנה הייתי נחשבת לצדקת מול אנשי מקומו אבל למוזלך אני רשעה ונזכרה עוני ועי"ז מת בני

12. במדבר פרק ו

(ז) כל ימי נזרו קדש הוא ליקוק:
(ט) וקיימותי בות עליו בפתע פתאם וטמא ראש נזרו וגלזו ראשו ביום טהרתו ביום השביעי יגלזו:

13. צדה לדרך (ר' ישכר בער איילנבורג תלמיד בעל הלבוש והסמ"ע)

לז"א שמת עליו פתאם הוא לפי שהנזיר קדושתו גדולה, כשנכנס בבית בעל הבית נזכר עוון בעל הבית לפני הקב"ה ולכן מת עליו פתאום בסיבתו ואע"פ שלא חטא הנזיר בזה שבעבור שהוא קדוש לא חטא אבל בעבור שמת בסיבתו קרי לו חטא

14. תלמוד בבלי מסכת שבת דף לא עמוד א

שהמרו זה את זה, אמרו: כל מי שילך ויקניט את הלל – יטול ארבע מאות זוז. אמר אחד מהם: אני אקניטנו. אותו היום ערב שבת היה, והלל חפף את ראשו. הלך ועבר על פתח ביתו, אמר: מי כאן הלל? מי כאן הלל? נתעמף ויצא לקראתו. אמר לו: בני, מה אתה מבקש? אמר לו: שאלה יש לי לשאול. אמר לו: שאל בני, שאלו! – מפני מה ראשיהן של בבליים סגלגלות? – אמר לו: בני, שאלה גדולה שאלת – מפני שאין להם חיות פקחות. הלך והמתין שעה אחת... אמר לו: שאלות הרבה יש לי לשאול, ומתירא אני שמא תכעוס. נתעמף וישב לפניו, – אמר לו: כל שאלות שיש לך לשאול – שאל. – אמר לו: אתה הוא הלל שקורין אותך נשיא ישראל? – אמר לו: הן. – אמר לו: אם אתה הוא – לא ירבו כמותך בישראל. – אמר לו: בני, מפני מה? – אמר לו: מפני שאבדתי על ירך ארבע מאות זוז. – אמר לו: הוי זהיר ברוחך, כדי הוא הלל שתאבד על ידו ארבע מאות זוז וארבע מאות זוז – והלל לא יקפיד.

15. ילקוט שמעוני תורה פרשת וישב רמז קמה

ת"ר עני ועשיר ורשע באין לדין עני אומרים לו מפני מה לא עסקת בתורה אומר עני היה וטרוד וטרוד במזונותיו אומרים לו כלום היית עני יותר מהלל, אמרו עליו על הלל הזקן שבכל יום ויום היה משתכר...עשיר אומרים לו מפני מה לא עסקת בתורה אומר עשיר הייתי וטרוד בנכסי הייתי אומרים לו כלום אתה עשיר יותר מרבי אלעזר בן חרסום. אמרו עליו שהניח לו אביו אלף עיירות ביבשה וכנגדן אלף ספינות בים ולא הלך וראה אותם מעולם אלא ישב ועסק בתורה...רשע אומרים לו מפני מה לא עסקת בתורה אומר נאה וטרוד ביצרי הייתי אומרים לו כלום היית יפה תואר יותר מיוסף הצדיק, אמרו עליו שהיתה אשת פוטיפר משדלתו בדברים.

פרשת כי תשא –

והיו זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים

1. שמות פרק לג פסוק ה

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה אֲמֹר אֶל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אַתֶּם עִם-קִשְׁיָהוּ עֵרְף רָגַע אֲזוּד אֵעֲלֶה בְּקִרְבְּךָ וְכִלְיֹתֶיךָ וְעֵתָה הוֹרֵד עֲדִיךָ מִעֲלֶיךָ וְאַדְעָה מִה אֲעִשֶׂה-לְּךָ:

2. ספורנו שמות פרק לג פסוק ה

(ה) רגע אחד אעלה בקרבך וכליטיך. אתם מתאבלים על מה שאמרתי כי לא אעלה בקרבך והוא אמנם טוב לכם, שאם אעלה בקרבך אכלה אותך בהיותך עם קשה עורף בלתי פונה לשמוע קול מורים, עם היותך מוכן לשלמות בהכנה רוחנית קנויה במעמד הר סיני: ועתה הורד עדיך מעליך. אותה ההכנה הרוחנית הנתונה לך באותו המעמד הנכבד הורידה מעליך, כי הא-ל יתברך אחר שנתן המתנה לא יקחנה מן המקבל בלתי רצון המקבל... ואדעה מה אעשה לך. שלא תהיה ראוי אז לעונש כל כך גדול:

3. בראשית פרק ב פסוק טו

וַיִּקְוֶה יִהְיֶה אֲלֵקִים אֶת-הָאָדָם וַיִּגְדְּלוּ בְּנֵי-עֵדֶן לְעִבְרָה וּלְנִשְׁמָרָה:
רש"י

(טו) ויקח – לקחו בדברים נאים ופתחו ליכנס:

4. שיחות מוסר מאמר נו

ולכאורה יפלא, לשם מה הוצרך אדם הראשון לפיתוי בדברים נאים כדי שיכנס לגן עדן, הלא כל אחד מאיתנו היה מוסר את נפשו כדי להכנס חי לגן עדן ומדוע סירב אדם הראשון לדבר זה. אלא הוא אשר דברנו גן עדן הוא מקום קדוש ונעלה המחייב את האדם בהנהגה שונה ואדם הראשון נתיירא לנפשו פן לא יעמוד בכך

5. תלמוד בבלי מסכת תענית דף כה עמוד א

דגמירי: דמיהב ירהבי, מישקל – לא שקלי. (מה שנותנים לא לוקחים)

6. ילקוט שמעוני תורה פרשת בראשית רמז לד

וישלחו ה' אלקים [ג, כ"ג] כשבראו בראו במדת רחמים ובמדת הדין וכשטרדו טרדו במדת רחמים הן האדם לא יכול לעמוד בצוויר אפילו שעה אחת והרי בניך ממתנין לערלה ג' שנים שנא' שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל,

7. שיחות מוסר שם

גרושין הללו רחמים הם ולטובתו הוא נטרד מגן עדן, כי המקום הקדוש והנעלה הזה מחייב את האדם להיות במעלה עליונה, וכשאינו ראוי לכך לטובתו הוא נטרד משם.

"הישיבה" מקום קדוש היא, וההנהגה בה חייבת להיות לפי ערך המקום, ואף דבר שבבית הוא מעשה היתר, ב"ישיבה" הרי הוא אסור באיסור לאו, ומי שאינו מסוגל לזה אף אם צריך לגרשו ולשלחו, הרי שילוח זה כולו "רחמים" הוא.

8. בראשית פרק טז פסוק ג

וַתִּקְוֶה שָׂרִי אֶשְׁת־אֲבָרָם אֶת-הַגֵּר הַמִּצְרִית עִפְפוֹתָהּ מִקֵּץ עֵשֶׂר יָמִים לַעֲבֹת אֲבָרָם בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַתִּתֵּן אֹתָהּ לְאֲבָרָם אִישָׁהּ לֹא אִשָּׁה:

23. שיחות מוסר מאמר נח

הלא בודאי יש לשאול על הזכובים מנין הם ידעו כי איש קדוש הוא, עד שלא עברו על שולחנו, וכי במעשי ניסים עסקינו. ועל כרחק שכך הוא טבעם של בעלי חיים, שחשים הם אפילו בדברים שאין בבני אדם - ואף גדולים - שבהם חשים

24. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף פב עמוד א

רבי שמעון בן אלעזר אומר: ראית מימיך חיה ועוף שיש להם אומנות? והן מתפרנסין שלא בצער, והלא לא נבראו אלא לשמשני, ואני נבראתי לשמש את קוני - אינו דין שאתפרנס שלא בצער! אלא שהורעתי מעשי, וקפחתי את פרנסתי.

25. שיחות מוסר שם

ויסודו של דבר שיש כח בבעלי חיים לחוש ולהרגיש מה שאין בני אדם מרגישים, לכאורה הוא כעין מה שאמר ר"ש בן אלעזר "ראית מימך..." והוא הדין גם בכלים רוחניים, שמצד עצם יצירתו היה ראוי האדם שיהיו לו כוחות השגה רוחניים נעלים מסוף העולם ועד סופו, ובודאי שראוי היה לאותם כוחות שניתנו לבעלי החיים מעצם טבעם, אלא שהרע האדם את מעשיו וקיפח את השגתו עד שהיא נעשית פחותה מהשגתם של בעלי החיים. כן נראה שיתרה היא מזו, שענין זה טמון בעיקר היצירה, והיינו שבעלי חיים, כיון שהם במדרגה פחותה ביותר ואין להם כח הבחירה שעל ידיו יגיעו למעלה כל שהיא ניתנו להם בעצם טבעם ויצירתם כוחות רוחניים מסויימים. מה שאין כן האדם, שניתן לו כח הבחירה שיוכל לעלות על ידו ולהשיג מעלות עליונות ונשגבות לא ניתנו לו הכוחות הללו בעצם טבעו, ועליו לעמול עליהם כדי להשיגם...

16. תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף עה עמוד א

א"ר יוחנן: עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות שבע חופות לכל צדיק וצדיק, שנאמר: וברא ה' על כל מכון הר ציון ועל מקראיה ענן יומם ועשן ונוגה אש להבה לילה כי על כל כבוד חופה, מלמד שכל אחד ואחד עושה לו הקדוש ברוך הוא חופה לפי כבודו.... ואש בחופה למה? אמר רבי חנינא: מלמד שכל אחד ואחד נכוח מחופתו של חבירו, אוי לה לאותה בושה, אוי לה לאותה כלימה.

17. ספר מסילת ישרים פרק ד

והנה סוף זאת המדרגה (זהירות), היא הנקראת יראת חטא, שהיא מן המשובחות שבמדרגות, והוא שיהיה האדם ירא תמיד ודואג פן ימצא בידו איזה שמץ חטא שיעכבהו מן השלימות אשר הוא חייב להשתדל בעבורו. ועל - זה אמרו ז"ל (ב"ב עה): על דרך המשל, מלמד שכל אחד נכוח מחופתו של חבירו. כי אין זה מטעם הקנאה אשר תפול רק בחסירי הדעת כמו שאכתוב עוד בסיעתא דשמיא, אלא מפני ראותו עצמו חסר מן השלימות מדרגה שהיה יכול להשיגה כמו שהשיגה חבירו. והנה על - פי ההתבוננות הזה ודאי שלא ימנע השלם בדעתו להיות זהיר במעשיו.

18. רמב"ם הלכות תשובה פרק ה הלכה ב

אל יעבור במחשבתך דבר זה שאומרים טפשי אומה"ע ורוב גולמי בני ישראל שהקב"ה גוזר על האדם מתחלת ברייתו להיות צדיק או רשע, אין הדבר כן אלא כל אדם ראוי לו להיות צדיק כמשה רבינו או רשע כירבעם או חכם או א סכל או רחמן או אכזרי או כלי או שוע וכן שאר כל הדעות, ואין לו מי שיכפהו ולא גוזר עליו ולא מי שמושכו לאחד משני הדרכים אלא הוא מעצמו ומדעתו נוטה לאי זו דרך שירצה,

19. תלמוד בבלי מסכת סוכה דף נו עמוד ב

אמר אביי: אוי לרשע אוי לשכיניו, טוב לצדיק טוב לשכיניו, (שנאמר: אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו)

20. מלכים א פרק יח

(כו) וַיִּקְחוּ אֶת־הַפֶּה אֶת־הַפֶּה אֶת־הַפֶּה לָהֶם וַיַּעֲשׂוּ וַיִּקְרְאוּ בְּשֵׁם הַבַּעַל מִהַבְּקָר וְעַד־הַצִּהָרִים לֵאמֹר הַבַּעַל עֲנֵנוּ וְאֵין קוֹל וְאֵין עֲנָה וַיִּפְסְחוּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה:

21. רד"ק מלכים א פרק יח

כשבחרו את הפר האחד ובאו לקחת אותו לא יכלו לזוז אותו ממוקומו עד שאמר לו אליהו לך עמהם אמר לו הפר לאליהו אני וחברי יצאנו מבעטן אחד וגדלנו באבוס אחד הוא עלה לחלק הא-ל ושם הא-ל יתקדש עליו ואני עליתי לחלק הבעל להכעי' את בוראי אמר לו אליהו לך עמהם כשם ששמו של הקדוש ברוך הוא מתקדש על זה שעמי כך מתקדש עליך אמר לו וכך אתה יועצני איני זו ממוקומי עד שתמסרני בידם הה"ד אשר נתן בידם:

22. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף י עמוד ב

ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי כי איש אלקים קדוש הוא. אמר רבי יוסי ברבי חנינא: מכאן, שהאשה מכרת באורחין יותר מן האיש. קדוש הוא, מנא ידעה? רב ושמואל, חד אמר: שלא ראתה זבוב עובר על שולחנו; וחד אמר: סדין של פשתן הציעה על מטתו ולא ראתה קרי עליו.

סיכום

נזיר שנכנס לבית ופתאום מת עליו מת, נזירותו פוסקת ועליו להביא קורבן חטאת. ותמוה, וכי במה חטא הנביא שפתאום אחד מהסובבים אותו, קיבל אירוע מוחי, וכי היה יכול לצפות זאת מראש?! מבאר הצדה לדרך תלמיד הסמ"ע והלבוש, שהנזיר הרי הוא קדוש ונוכחותו ליד הסובבים מגבירה את התביעה מהם, משום שאם הוא הצליח להגיע למדרגה של קדוש, כולם יכולים, ואם לא עושים זאת נתבעים לדין ונמצא שמיתתו של אותו אדם נגרמה כתוצאה מנוכחותו של הנזיר

הגמרא בשבת מביאה את הסיפור הידוע על שני אנשים שהתערבו בנייהם על 400 זוז אם יצליח אחד מהם להכעיס את הלל. שאלה ראשונה שיש לשאול, וכי אין דברים אחרים להתערב עליהם, מה ההנאה הגדולה לראות את הלל כועס? והתשובה, שאם הלל קיים במציאות והוא לא כועס, אזי כולם יכולים שלא לכעוס כמו הלל ואם אנו לא מצליחים אנו נתבעים, הרצון להכשיל את הלל במידת הכעס נובע מהרצון להוריד את הציפייה מבני האדם. ראייה לדברים רואים מסוף הסיפור. האדם הבווי שבא לנסות להכעיס את הלל אומר להלל: "שאלות הרבה יש לי לשאול ומתיירא אני שמא תכעס" ונשאל השאלה למה אתה מתיירא הרי לשם כך באת? והתשובה שאותו אדם נחשף ליופי של הסבלנות, ליופי של הרוע, ליופי של ההקשבה והוא באמת רוצה להיות שם, אבל כדי להיות שם צריך משהו שחי את זה ואם הלל יכעס לא נמצא משהו אחר. אז נשאל למה מיד אומר אותו אדם להלל "לא ירבו כמותך בישראל מפני שאבדתי על ידך ארבע מאות זוז?" כי כך דרכו של האדם. הוא שומע שיעור פיצוץ רוצה להשתנות אבל לא עוברת שעה ושוב החומר שואב אותו והוא מוכן לוותר על המאמץ להיות במדרגתו של הלל ובלבד שלא יאבד ארבע מאות זוז....

ואם נשאל את עצמנו: אולי התביעה הזו קיימת רק כאשר האדם הצדיק מסתובב סביבנו, התשובה היא לא ולא. במדרש מבואר שכאשר אדם מגיע למרומים לדין וטוען שלא יכול היה ללמוד תורה מחמת עניות, שואלים אותו וכי היית יותר עני מהלל, ואם יטען שמחמת עשירות לא למד שואלים אותו וכי הייתה יותר עשיר מרבי אלעזר בן חרסום, ואם יטען שהיה טרוד ביצור, ישאלו אותו וכי היית יותר טרוד מיוסף הצדיק. נמצא שברגע שהיה קיים במציאות אדם שהגיע רחוק, זה דורש מכולנו. נכון שאם האדם הזה קיים במשפחתנו התביעה תהיה גדולה הרבה יותר, ואם הוא גר בסביבתנו גם שם נתבע יותר, אבל גם בעצם הידיעה שילוד אשה יכול היה להגיע למדרגה גבוהה יש בכך תביעה גדולה כלפינו.

16-18 – הגמרא אומרת שלעתיד לבוא הקב"ה עושה שבע חופות לצדיקים ובחופה תהיה אש ושואלת הגמרא למה אש בחופה? והתשובה, שכל אחד נכזה מחופתו של חברו. ומבאר המסילת ישירים שכל אחד יראה לאן חברו הגיע ויתבייש שגם הוא לא הגיע לאותה מדרגה. ולכאורה נשאל למה להתבייש, כל אחד והיכולת שלו, יש מי שגדל בבית כזה ויש מי שגדל בבית אחר, יש אדם עם נטיות כאלו ועם מזג מסוים ויש אדם עם נטיות אחרות ועם מזג אחר? ונענה שטענות כאלו הם נחמדות וגורמות לנו לא לעבוד, אבל את ריבוננו של עולם זה פחות מעניין. נכון שיש אחד שצריך לעבוד יותר ויש אחד שצריך לעבוד פחות, אבל זה לא תירוץ למה לא הגעת למדרגה גבוהה, אתה צריך לעבוד תעבוד ובלבד שתגיע.

1-2 – לאחר שחטאו ישראל בעגל, אומר הקב"ה למשה לומר לבני ישראל עם קשי עורף. במידה והיחס בין ריבוננו של עולם ועם ישראל יישאר כמו שהוא, עם ישראל לא יעמוד בזה. הספורנו מבאר שעם ישראל התאבלו על מה שאמר הקב"ה שלא יעלה בקרבם, אבל הקב"ה אמר להם שטועים הם, כי אם יעלה בקרבם התביעה מהם תהיה גדולה מאד, אבל עכשיו ששולח מלאך, אין התביעה גדולה כמו שהיתה אילו היה הקב"ה נכנס איתם. משום כך גם מבקש הקב"ה מישאל להוריד את התכשיטים המיוחדים שלהם, תכשיטים השייכים למעלה רוחנית עליונה יותר ולא המעלה בה נמצאים ישראל עכשיו.

3-9 אדם הראשון לא נכנס לגן עדן מעצמו, אלא היה צורך לפתותו שיכנס. ותמוה הרי אילו היו שואלים את פלוני אלמוני אם מוכן להיכנס לגן עדן בגופו וכי נעלה בדעתנו שהיה מסרב?! והתשובה היא כן!! אם היינו מכירים באמת את מעלת גן עדן לא בטוח שהיינו רוצים להיכנס לשם. גן עדן זו מציאות תובעת והאדם יירא לנפשו מלהיכנס לשם. ואומנם לאחר שחטא אדם הראשון, גורש משם, ותמוה הרי הקב"ה לא לוקח לעצמו מתנה לאחר שנתן אותה. אלא שחייבים לומר שנוכחותו של האדם הראשון בגן עדן לפי מדרגתו העשווית אינה מתנה כלל, משום שכל רגע שנמצא שם התביעה ממנו גדולה מאד. ונמצא שגרושו של אדם הראשון טומן בו רחמים גדולים.

ישיבה גבוהה הוא מקום תובעני, בחרת ללמוד בישיבה זה אומר שאתה צריך לעמוד בציפיות של ראש הישיבה. להיות נוכח בסדרים, להיות נוכח בתפילות, לא לצאת לטיולים כל שני וחמישי וגם לא לחתוך ביום רביעי של שבת חופשית. ואם אתה לא עושה זאת תתבע על כך, כי עצם נוכחותך במקום היא תובענית.

כך בכל מקום שאדם גר. אם הוא גר במקום שהשכנים הולכים לשיעורים, קובעים עיתים זה תובע גם ממנו, אם הם יכולים גם אנחנו יכולים.

את הקושי של האדם להכניס את עצמו למקום שהתביעה ממנו תהיה גדולה מצינו גם אצל הגר. שרה משכנעת את הגר לבוא ולהיות שפחה של אברהם. למה לשכנע הרי אביה, כבר בהיותה קטנה אמר לה שמוטב שתהיה שפחה בביתו של אברהם ולא גבירה בבית אחר? אלא שהאדם לא רוצה להיכנס למקום תובעני ודורש מחשש שלא יעמוד בציפיות.

10-15 – עד כאן ראינו שעל האדם לחשוב טוב לפני שהוא נכנס למקום או סביבה תובענית. על האדם לדעת שאם יישאר כמו שהוא ולא יתאמץ ליישר קו, עובד ה' הוא בטח לא יהיה ויתכן שאף יענש על כך.

במקורות אלו נראה שגם כאשר נכפה על האדם להיות בסביבה תובענית אין זה משנה כלום ועליו ליישר קו גם במציאות הכפויה עליו. לאחר שאליהו הנביא עושה נס לאשה הצפתית עם כד הקמח וצפחת השמן, בנה של האשה מת. האשה קובלת על אליהו ואומרת לו שהוא המית את בנה. ותמוה וכי אליהו הרג את בנה?! מבאר המצודות שעד שאליהו הגיע, ביחס לאוכלוסיה המקומית, האשה נחשבה לצדיקה ולא נענשה, אך לאחר שבא אליהו וביחס אליו היא אינה צדיקה, מיד נתבעה לדין ובנה מת.

חברים יקרים!!

כל אחד מאיתנו מכיר או גר ליד אנשים בעלי מעלה. הרבה בוגרי ישיבות יש, יש כאלו שמצליחים לקבוע עתים לתורה ויש שלא קובעים בטענות לכאן ולשם. מהשיעור היום למדנו שאם יש אחד שמצליח אז כולם יכולים. אם יש אחד שמצליח לשמור וללכת כל יום לתפלה במניין אז כולם יכולים. אם יש אחד שמצליח לגדור את עצמו בצניעות אז כולם יכולים, ואם אנחנו לא מצליחים הסיבה כי איננו מתאמצים ונשלם על כך ביוקר לא רק בעולם הבא אלא גם בעולם הזה, כי כאן בעולם הזה היינו יכולים להיות חיים אחרים חיים של השגות רוחניות חיים מלאים בעונג רוחני אבל נשאבנו לעבודה, נשאבנו לצד הטכני של המשפחה ולא עשינו כלום כדי לצאת מהמעגל הזה. נכון זה קשה, זה דורש גם מהאשה, גם מהילדים ובעיקר מאיתנו אבל אין ברירה כי לשם כך באנו לעולם!!!
שבת שלום!!

הרמב"ם יוצא נגד האמירה של עמי הארץ שצדקות או רשעות תלויה בתכונות מולדות. הרמב"ם לא משאיר מקום לטעות וכותב שכל אדם ראוי להיות צדיק כמשה רבינו. כמשה רבינו???? וכי הרמב"ם הכיר את משה רבינו שכך הוא קובע?! והתשובה ועוד איך הכיר ויתכן שכל כך הכיר עד שהגיע, שהרי משה עד משה לא קם כמשה. הרמב"ם הגיע כי הוא הכיר והאמין במה שכתב, אנחנו לא מגיעים כי אנחנו לא מכירים ולא מאמינים במה שאנחנו מדברים או כותבים (למשל מה שקורה לי עכשיו)

19- אל לנו לברוח מלגור ליד אנשים בעלי מדרגה רוחנית גבוהה, זה יתבע מאיתנו, זה ידרוש מאיתנו, אבל לשם כך בנו, להתרומם ולרומם את המציאות, לא בנו כדי לעשות כסף ועוד כסף ועוד כסף. באנו כדי להשפיע טוב, וכדי להשפיע טוב צריך שידחפו אותנו לזה. ומי ידחוף? השכן הטוב שמהווה לנו דוגמא, עליו נסתכל וממנו נלמד. לא צריך לפחד מלהיות קדוש, זו מטרתנו!!!!

20-26 – מהתבוננות על הבע"ה ניתן לראות לאן אנו יכולים להגיע, איזה רגש מופלא של קדושה יכול להיות לנו ובלבד שנעבוד ונעמול. אליהו בהר הכרמל נזקק לשני פרים, אחד יקריב הוא לה' והשני יקריבו נביאי הבעל לבעל. הפר שנבחר להיות מוקרב לבעל מסרב ללכת בכל תוקף, גם לאחר שאומר לו אליהו ששמו של הקב"ה יתקדש גם על ידו הוא לא הולך עד שלוקחים אותו. אפשר לראות סיפור זה כעוד סיפור מהגן, אך אפשר להסתכל על סיפור זה כטבע הבע"ה שהם חשים בקדושה ובטומאה. גם אצל אלישע מצאנו שלא בא זבוב על שולחנו מחמת היותו אדם קדוש. ונשאלת השאלה מהיכן ידעו הזבובים לא להגיע לאלישע והרי אין דרך הקב"ה להנהיג את העולם במעשה ניסים. אלא שהזבוב מבחין בקודש ונרתע לאחור. ואם נשאל את עצמו אז למה אנחנו לא מבחינים? התשובה משום מעשנו הרעים שגרמו לנפילה ופגעו בטבע האנושי שלנו. ומבאר השיחות מוסר שחוש הרגש שמבחין בקודש הוא באמת חוש טבעי אבל דוקא אצל בעה"ח שאינם בעלי בחירה ואינם יכולים להתעלות במדרגתם, אבל אנחנו שאנו בעלי בחירה כדי להשיג מדרגה טבעית זו אנו צריכים לעמול. אך יש לדעת שזו מדרגה טבעית הגיונית.

